

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe un 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarhie pe un 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru străinătate pe un 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrația unei tipografii arhiepiscopane Sibiu, strada Măcelarilor nr. 47.

Correspondențele sunt a se adresa la:

Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor nr. 43.

Epistole nefranțate se refuză. — Articulele nepublicați nu se impozăză.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 or., — de două ori 12 or., — de trei ori 15 or. rândul cu literă garamond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Revista politică.

Sibiul, în 17 Martie

Delegațiunile sunt convocate pe 15 Aprilie n. la Viena.

Desbaterea proiectului despre putere armată în casa deputaților Ungariei este terminată și votată și chiedea clasei a patra de stată.

P. L.^a și alte diare unguresci sunt foarte neplăcuti cuprinse de o corespondență în „Allg. Ztg” din Angsburg. Corespondență cade ca o bombă în mijlocul bucuriei pentru manifestațiunile Nemților din Panciova, Timișoara și alte părți ale Ungariei. „Cine trăiesc aici, dice corespondență (din Ungaria, publicată în Allg. Ztg)”, aude și cetește, „di de cărui erupțiuni ulei contra Germaniei, călduroasa venerație a lui Gambetta, cochetarea cu totii matadorii panslavistilor, acum cu Ignatief, care într-un memorandum ar fi rapid de entuziasm pentru o Ungle independentă, acum cu Scobell effare să se exprimă către un interviu că, admiră „cavalerescasă națiune maghiară” cu Liwibra-tici, Ristici și cu alții și cine consideră că partida independentilor cuprinde aproape toată viața maghiară, până când deputații majoritații sunt aleși cu sprințul guvernamental în cursuri nemaghiare: acela nu se poate desărba de gricea că în momentul deciderii nu vom găsi pe Austro-Ungaria pe partea Germaniei, sau o vom găsi clatinându-se de influențe contraciclo-toare și nehanică de a participa cu efect la cooperarea lui.”

Cu tot năcasul lui, P. L.^a și colegilor sei, corespondență numeresc cuiul în cap, că politici maghiari n'au o atitudine hotărâtă în politică din afară cum și cea din lăuntru cu maghiarișarea naționalităților. El credânduse că atari putere mare, spun neîncet, „că noi vom face asta, că „noi vom” ceea în Europa, ca și cum Europa ar atârna numai dela dânsii. Prin aceasta n'au se pare că toate națiunile mari și mici din Europa să surându-se de mandria cea stearpă de fapt de folositoare în lăuntru și de o atitudine hotărâtă în afară se instrânează nu numai de Maghiari ci și de monarchia Austro-Ungară. Corespondență de mai sus nu se înfâșează ca o perspectivă pentru o apriță aducere a alianței germane, pe care s'a zidit toată politica orientală a monarhiei de căd în urmă resboiu oriental încocă.

Până când între monarhii Germaniei și Rusiei se schimbă telegramele cele mai cordiale; până când marelul duce rusesc Vladimir este ospătele curței din Viena și petrecerea sa în Viena se aduce în combinații politice — vin din Rusia sciile cele mai serioase. „Post” din Berlin observă la scirele despre nisuntele tarului rusesc de a întreține relații amicabile cu monarhile vecine, că la curtea din Petersburg se petrec lucruri ca pe timbul lui Ludovic al XVII în Franția. Guvernul caută a întreține relații bune cu guvernele străine care gîron-

distii intrigău și forțau resboiu. Si „D. Ztg” din Viena afiră că impregnările din Petersburg seamănă cu cele dela curtea Bourbonilor din Paris înainte de revoluționea cea mare.

Gazeta germană din Brașov „Kronstädter Zeitung” și „Gazeta Transilvaniei”

asupra reprezentanțunei bisericesci greco-orientale române din Ungaria și Transilvania în cauza proiectului de lege pentru scoalele medie.

„Kronstädter Zeitung” din 8 Martie a. c. în revista sa politică dice:

„Archiepiscopal-Metropolit din Sibiul Miron Romanu a subsemnat dietei ungare un memorandum, prin care în numele bisericesci greco-ortodoxe române din Ungaria și Transilvania se pronunță în modul cel mai rezolut și aspru contra tendențelor de maghiarișare din proiectul de lege pentru scoalele medie. Construcțunile finale ale membrandului sunt:

„Cercurile deosebite par la asternerea acestui proiect de lege a nu și fi tras seama cu ea impregnările faptică, că în toate clasele naționalităților compacte nemaghiare din patria cunoașterii naționalității sale proprii atâtă și de dezvoltată încă acesta nu se mai poate sugruma, aplicându-se în contrăori ce sistem sau ori ce măsuri. Aceasta conștiință se radă în base morală, și din aceste base și ia putere și pentru apărarea sa. Ori ce încercare dar carea tinde la suținerea conștiinței de naționalitate, poate se crească până la o greșelă politică, care pentru linisesc internă a cetățenilor și deopotrivă pentru interesele mai înalte ale statului poate se săbăură dăunose.

„Gazeta Transilvaniei” tot din Brașov și tot cu 8 Martie reproduce părerea jurnalului maghiar oficios „Hon” asupra reprezentanțunei din cestinu. Din reproducere estragem următoarele:

„Acestă reprezentanță — scrie „Hon” — abstragând dela exagerațiile ei și dela îngrijorile nebasteșe ce le exprimă îci și colo, este cu mult mai obiectivă și mai moderată decât memoriale Sasilor și a Arhiepiscopatului greco-catolic de Blaj, care resping proiectul de lege în total, „en bloc”. Memorialul Metropolitului Miron Romanu recunoscând dreptul de inspecție al statului și de numai contra estinderii prea mari a acestui drept, precum și voiesc proiectul de lege; reprezentanța se pronunță în mod simpatic și asupra limbii oficiale a statului....

După aceste „G. Tr.” dice:

Aceasta este părere generală a lui „Hon” despre reprezentanța Metropolitului Romanu. Noi suprimăm deocamdată durerea ce-o simțim pentru laudele cu el și face din cauza că ar fi recunoscut dreptul de amestec al guvernului unguresc în afacerile biserică române gr. or. Astăzi se vede cum este formulată reprezentanța de la început până la sfârșit. Deocamdată însă nu se potem regăsi de a citi ac. Art. I din dispozițiile generale ale „Statutului organic” al bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania” care sună așa:

„I. Biserica gr. or. română din Ungaria și Transilvania, ca biserică autonomă, după dreptul ei canonic, garantă, și prin art. de lege al IX din anul 1868 — între lungă susținere în întregitate a dreptului de supra inspectiune al Majes. și fății Sale, își regulează, administrează și conduce în dependent afacerile în toate pările și factorii ei constitutivi, după forma „representativă”...

Că pentru simpathia, ce ar dovedi o reprezentanță Metropolitului Romanu pentru limba oficială a statului, apoi paragraful penultim 175 al statutului organic dice: „Limba oficială în toate trebile bisericesci, scolare și fundaționale, atât în intru, cât și în afara...

Astăzi afărâm, că său trânsis dejă pe la fruntașii din Metropolia reprezentanța memorată, tipărită (negreșit pe spesile Metropoliei) în limba maghiară, fără ca se își alăture măcar o traducere românească. Se fie oare aceasta o nouă dovadă de „simpatie pentru limba oficială a statului?”

Față de asemenei străine porunci numai sătim ce se credem — ne stă mintea în loc!

In Nr. dela 12 Martie n. „G. Tr.” începând publicarea proiectului de reprezentanță face următoarea introducere:

Cetitorii nostri sci că înainte cu câțiva ani consistoriul arhiepiscopal gr. or. a stabilit să se radâma și a hotărît a face o reprezentanță la dieta contra proiectului lui Trefort și a provocă și pe celelalte diete se facă reprezentanță identice. Dela Arad și Caransebeș însă s-a cerut a se face o reprezentanță colectivă a întregiei Metropoli. Urmare naturală era că se se convoace consistoriul metropolitan. Aceasta însă nu s'a facut ci reprezentanța din cestinu a consistoriului arhiepiscopal s'a predat simplu Metropolitului ce lucește Eccl. Sa o reprezentanță pentru întărea Metropoli.

Urmarea acestei proceduri, care numai constituțională nu poate numi, este că Reprezentanța înaintătă dieței de către Eccl. Sa Metropolitul difere în unele puncte esențiali de vederile consistoriului arhiepiscopal și aceasta, precum nu a fost semnalată organul oficiu unguresc „Hon” în defavoare aperare dreptului nestribit de autonomie biserică. Din cauza aceasta astăfă de la publică a mai antâi după „Telegr. Roman” proiectul de reprezentanță al consistoriului arhiepiscopal gr. or.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Pușcariu, deputat consensual.

Precuvîntare

și motive la proiectul de regulament al consistoriului metropolitan.

(Urmare)

Dar și acest membru a retăcut cauza cea esențială, pentru ce consistoriul metropolitan există numai după nume, nu și în faptă? — pentru ce nu s'a pus el în activitate, la care și chie-mat? și cum de la năsau aflat între cei 21 membri consistoriali măcar unul, care se insiste din toate puterile la

aceea, că mai multe de toate consistoriul să se constituie și să se întocmească așa, ca se corespundă gravei sale responsabilități. Cum de 21 membri consistoriali, tot bărbăti distinși și cu bună reputație insistă de 12 ani într-o pasivitate apatică față de imperativa necesitate, ca să se caute și să se afle o instituire, ca să se caute și să se formeze o consistoriu metropolitan mai practică, mai sprintenă și mai corespunzătoare scopului.

Ce folos dacă singurele roate a unui mecanism că de imposant, compus din metalul cel mai renumit, zac disparate și aruncate în toate laturile fară plan de combinație, fară de a fi puse în lucru, — fară focul, care să le da aborul vieții, — și fară directive spre scopul existenței sale?

Ce și drept — consistoriul metropolitan a improvitat în sesiunea penultimă a congresului oare care reglementă pentru afacerile sale interne — dar și acesta — ce regulamente...?... La prima vedere congresul s-a convins despre aceea, ce în cei trei ani mai departe espirați și a dobosit pre deplin, că un ce imperfect ca acela nu poate da viață consistoriului, și de aceea fu îndrumat să prezenteze altul mai corespunzător atât în privința materiei că și a formăi.

Această îndrumare făcându-se la propunerea mea, consistoriul m'a onorat cu provocarea, ca sămănu dău păreră: în ce chip aș crede, că s-ar putea îndrepta lucru? și eu cu bucurie am prins ocasiunea de a elabora și prezenta proiectul de față.

Principiile ce le am desvoltat în acest proiect sunt aceleași norme generale, ce regulează afacerile interne la orice organ central de executivă, fie acela civil, militar sau bisericesc — administrativ sau judecătoresc; — numai că eu le am acomodat trebuințelor și impregnărilor noastre speciale.

M'am convins adeca mai întâi că aparatul consistoriului metropolitan încă nu este întocmit așa, ca să poată forma un organ executiv, și al doilea că până acum nu are o instrucție precisă, după care să se îndrepte afacerile sale interne.

De aceea am împărtășit proiectul în două părți, adeca prima parte despre întocmirea interna a consistoriului metropolitan, și a doua despre ordinea afacerilor sale, — la care apoi am adaus și o a treia parte despre dispozițiile transitorie.

I. Ce se ține acum în special de prima parte, este constatat, că orice organ central de executivă trebuie să fie de compoziție dicasterială, — pe cănd consistoriul nostru metropolitan, în loc să se întocmească pe sine așa, a luat o direcție parlamentară, s'a făcut pe sine un Congres în miniatură, o congregație marculă antemartialisă. Haid să mergem cu toții la marcul, să înjurăm, odătă bine pe făispanul — să ne strigăm: așa și Maria ta!! — apoi să mergem buni și răi, mame-luci sau răsărătorii la masă la el, să măncăm odătă bine și se bem în sănătatea lui — apoi nepusindu-l ear — să ne ducem fie care la ale sale!!

Și intru adevăr ce face și Consistoriul nostru metropolitan? El se adună odată — cel mult de două ori pe an, dela apus și dela răsărit, dela meadă-dî și dela meadă-noapte, din depărtări de sute de miluri, — el și se fac membrii adunăți? mai întâi se întrebă cumul pe alțui, că e ceva de lucru? — și dacă prind o piesă două rătăciă? — Djeu scie de unde, și de când? sau dacă e de elaborat vre un proiect la ordinul congresului, ori de a executa vre un conchus al acestuia, — consistoriul este din sinul său o comisiune, comisiunea o subcomisiune, subcomisiunea un referent, care stănd apoi pe gâtul metropolitanului vre-o săptămână-două sub cuvânt, că-i trebuie una, că-i trebuie alta, că trebuie să se șearză datele organelor inferioare, — că până atunci nu poate lura nimică, și în fine după mare trădu și chinuri, se adună ceilalți membri, — cari au percut într-accea timpul și diurnele prin oteluri, fară de nici un lucru, — la o sădimă, unde se hotărăsească în sfârșit, ca se hotărăsească altă dată, — Djeu scie — când se vor mai aduna!

Dacă totuși pentru decor — au elaborat vre-o piesă-două, și le lasă aci, ducându-se totuși acasă ca fânia orbulini, — apoi tu Metropolitanule vezi ce face cu ele? —

Metropolitanul vădend, că lucrările lăsate ori nu sunt de treabă, ori nu le poate ceta, ori din altă cauză nu le poate expeda, ne ajungându-i timpuл ale face însuși pe toate le lasă se zacă până se adună, ear' consistoriul, sau până când inevitabilul referent chiamat sau nechiamat vine din marea depărtare, ca săi spună, că ce păcatele a lucrat! sau mai bine dicănd — ce a voit să lucre!

Întrăbă tu acum: este asta o întocmire de executivă centrală a unei provincii metropolitane de un milion și jumătate de credințoși? Săi sunt ostenelele, sunt spesele de călătorie a unui așa mare aparat cum e consistoriul metropolitan demne de un rezultat așa de puțin? sau că cu acelea sărăpută face o întocmială mai priorită?

Responsul nîl dă primul capitolu al proiectului present. — In special: 1. Organul centrală executivă — dacă e ca să corespundă chiamării sale — trebuie se fie un organ stabil și permanent în activitatea sa, care se lucește și se privește dină și noaptea numai asupra trebilor sale centrale, dar și asupra tuturor părților constitutive și subordonate ale bisericăi în toate direcțiunile, și se servească acestora de model a unei activități neintrerupte și neobosite.

Aceasta se poate ajunge numai așa, dacă fie-care secțiune principală a trebilor metropolitane, precum și cea bisericăescă, cea școlară și cea episcopală va avea căte un referent stabil, cu locuință în Sibiu și salariați cum se cuvine.

Acesta să luce în continuu, să espedeze înădătu toate curentele, și se prepare toate referatele și proiectele așa, ca pre când se adună consistoriul metropolitan se le afe gata, ca se le poată delibera înădătu, și hotărări în merit.

2. Apoi co lipsă are executivă, ca pentru fie-care cauză, adese ori foarte bagatela, să se adune întreg aparatul consistorial?

Ce ar face curia judecătoarească cu 60 de membrii, și ministeriale cu atât consiliari, secretari și concipisti, dacă pentru fie-care cauză s'ar aduna se delibereze cu toții? — Toate acestea se decid în senat, sau secțiuni speciale în numele curiei respective a ministeriului — fară să ia parte la ele tot personalul.

Înseși agendele așa numite plenare se decid în senate dî plenarie dar restrinse la un personal anumit.

Deci împărtirea lucrului după natura lui și după o serie sistematică a personalului — cu circumscriptiunea cercului de activitate fie-care factor, precum și o substituție corespunzătoare la casuri de impiedecare a avut în vedere capitolul al doilea din proiectul nostru, ca mechanismul se nu se poate opăci nici odată.

3. Consistoriul metropolitan ar ramâne o masă crudă, dacă nu ar avea disponibilitatea sa și organele așa numite ajutătoare.

Când vedem, că Metropolitanul insuși trebuie se protocoleze, se rubriceze, se caligrafizeze, se colționeze, să cverzeze, se poarte jurnalele de percepție și controlă, se contabilizeze, etc. etc. — apoi îi ramâne timpul și atenția pentru priveghierea asupra întregii provincii metropolitană, și se le vadă toate cu ochii de vultur, — apoi se dea parola de comandă pentru toate grupele trupei sale cele estinse?

Deci pentru întocmirea cea corespunzătoare a organelor ajutătoare să îngrijește capitolul nostru al treilea.

4. Nu e destul ca se avem personal deplin la aparatul executivelor noastre centrale, ci e de lipsă mai iminentă, ca fie-care ofițer să fie deplin calificat în chiamarea sa, și ca fie-care după calificare să fie pus la locul seu.

Ce ar fi de fabrica aceea, unde faurul ar apuca se cioplească lemne, lemniarul s'ar pună la zid, — zidariul se croiască haine etc.?

5. Întrădenește, dacă vedem în organismul nostru executiv — de exemplu — bărbați cari totă viața lor și o consacrat numai studiilor bisericești sau școlare, fără se fi venit înădătu în poziții de a vinde sau cumpră măcar pipă de un crucieri, și fără să fi avut ocazie de a vedea măcar la cel mai inferior precuprăciunii de conto — curentele și celelalte cărți de contabilitate comerciale, sau oficiale, — se însarcină cu referenda și conduceră trebilo economic sau așa numite epitropole din întreaga provincie metropolitană sau din întreaga diocesă episcopală, — pe când pe de altă parte bărbați, cari au administrat averi și moisi intinse, au purtat jurnal de economie, au manipulat cu capitală, au făcut controlă și bilanțe economiei sale, — s'ar pună în fruntea trebilor școlastice — fără se fi avut ocazie în viața lor, ca se ia la mână vre-o carte pedagogică, fără se fi fost verodată profesor sau director la vre un institut de învățămînt, sau măcar vre un dascăl sătesc. Pentru evitarea unor astfel de inconveniente ne este capitul al patrulea al proiectului nostru.

5. Dar am puțin acum bărbați destui la dispoziție, ii am ales după o calificare bine esaminată, și am așezat pe fie-care la locul seu, și am dotat din respecurile noastre —, ce folos — dacă nu-și vor împlini datelelor lor? Ce folos, d. e. dacă un domn referinte — marel consilier metropolitan va umbila tot anul pe la sionadele și consistoriile diocesane și nediecesane, pe la delegațiunile, comisiunile și subcomisiunile, pe la academie, și asociațiile, pe la conferențe naționale, pe la societăți de speculații și pe la alte excursiuni numite și nenume — cu diurne și fără diurne? — Ce folos, dacă alt domn referinte se va alege de deputat diațal — și va petrece tot anul la otelul „Cornul de vînat“ în Budapesta? Ce folos, dacă un al treilea domn referent va internea un dinarim propriu; sau se va angaja ca colaborator sau corespondent, — bunăoră ca corespondențele trebilor noastre la „P. L.“ — la toate jurnalele din lume, — sau se va însarcina cu administrarea la două trei propotopiate, — ca se nu le mai ramâne timp

de așe vedă de referata resortului său? —

Deci nu motivăm mai departe capitolul al cincilea — ci mai amintim numai atât, că legea disciplinară, ce e pusă în vedere la capitolul acesta, trebuie să fie căt mai draconica, și încă o lege disciplinară pentru toti.

6. Dar la instituție de bărbați de specialitate, cu ofiții permanente și cu sabia disciplinară a lui Damocles desupra capului, — la localitățile și recuisele unui ofițiu central bisericesc, bine organizat — după cum se pune aci în vedere — trebuie să se mijloacele necesare. — De unde se le luăm? — De unde?

Vi spun eu că și mai franc, de căt a putut intra într-o cadre codificate ale capitolului al 6-a.

Eată mai întâi avem un buget anual pentru consistoriul metropolitan, care și altcum se chiețesc.

Congresul adunat la căte trei ani odată costă din cauza negocierii răsuflarei lucrurilor cu 8—10 dile mai mult, fiind însă prețul — dues după cum intenționează acest proiect, se poate cumpăra 2—3000 fl. pe an.

Cu acestea toate se poate accoperi dotarea referenților și a cancelariei metropolitană — de nu îndată, dela început împăratesc — totuși bine.

Dacă mai departe am aduce la metropolie toate fondurile comune metropolitană — precum e fundația lui Gheorghe și a lui Dona, fondul pentru episcopile infinitănde; și dacă voiaj ca său se mai certe Arădani și Caransebeșenii — chiar și fondurile comune ale acestora, a căror administrație a lateră costă acum la 5—6000 fl. pe an, mai adăugă apoi și fondul general de pensiuni, fondul matrimonial, — fondul general al metropolitană, și fondul congresului etc., — apoi numai din o fracțiune percentuală s'ar putea susține oficiale de casă și de contabilitate.

Să ne mai aducem aminte, că la congresul din a 1868 s'a fost proiectat o casă centrală metropolitană de depuneri și economii pentru toate părțile constitutive ale metropoliei noastre. Oamenii nostri — ce e drept — au pris ideea, — dar în loc să o realizeze la metropolie, o a realizat-o altădată cu metropolia, ridicând acolo vîțelul de aur, care li permite dividende. — Cu aceste dividende am fi putut ridica o metropolie mai puțină decât templul lui Solomon. — Dacă până acum nu am facut, se o facem de aci înainte, să realizăm ce am dî se facem la a 1868.

Apoi fondul nostru metropolitan încă crește din an în an; — creștinii nostri contribuiesc bucurios, unde biserică are lipsă, și unde văd necesități reali.

Vom începe cu moderări și vom progrăsi până la perfecție.

Vomătare și energie firmă, munca și ordine, disciplina și îndrăzneală, și cu ajutorul lui Djeu se pot face toate.

(Va urma.)

Corespondență particulară ale „Telegrafului Român“.

Sebeș, în 25 Martie 1882. Dile Redactor! Regret că am întârziat A Vă pună sub ochi și un „audiatur et altera pars“ ca cu atât mai bine să puteți petrunde în adverbul celor înțemăpte, dar nu mi-am adus aminte că tocmai dascălul Zevedieu Mureșan din Ohaba, ginerul sorei dlui Dr. Păcurari și argătul supus al dlui Balomir se să grăbească a Vă lumina încă așa de cumplit încât se nu scăpă încoate se dați.

Deci ca On. public să nu fie sedus, în interesul adverbului și al dreptății mă văd necesitat a referă cu

toată obiectivitatea despre antecedente și decursul alegerii de primarul în Sebeș.

E vorba de trădare și de neobservarea solidarității din partea unor Români; dar cine a atacat solidaritatea și de astădată, cine și cum s'a folosit de ea și mai nainte spre scopurile sale proprii și din a căror guri infectabile — cănd interesele lor personale, ale vreunei rudenie s'au ale unor din stăpânii cei mari venia la mijloc — resună la urechile oamenilor de omenei ca ironie amără și profană cuvintele „numele Românilor din Sebeș etc.“ vor arăta cele următoare:

Aici însă mi se imbie necesitatea a face mai nainte de toate o revistă scurtă asupra deceniului trecut. —

Era în an 1872 când România pe aci — din motive, care par atunci să aiveau înțelesul lor — se hotărîse să alege deputat la Dieta din B-Pesta pre un om al guvernului și la recomandarea unui ilustru (?) bărbat de ai nostru nu uniră în B. care după aceea devine și ministru. Trecuse acum șase ani la mijloc, cu toate erau gata și veni dina alegerile. Ce a vizat președintele clubului nostru preste noaptea din urmă, s'au ce n'a vizat? destul că o cără înainte alegerelor se convoacă în ruptul capului o conferență și urmarea a fost că în locul lui B. am ales pre M. B. care după acea se exprima către un Sebeșan în Pesta: „dacă mătăi ales vănu plătit, ce mai aveți cu mine?“ — Plătit sau n'a plătit, cui și căt, aceea n'a fost pentru nasul nostru — a celor mai tineri — ca se scim.

Aceasta fu adecăt consecuență „solidarităței.“

Vine anul 1875. Noi din cercul electoral al cetăței Sebeș hotărîsem bine, reu, cu unanimitate pasivitatea și speram că întru ascunerea vor face și frații noștri din scaunul Sebeșului să poate și ascunătă dăcu în Domn dintre cei de frunte din Sebeș n'ar fi esit de dimineață pre „podul cel mare“ în calea alegătorilor din scaun și nu iar fi cumpărat pe acestia cu ..... vorbe frumoase ca se aleagă pe K. B. ceea ce se și întâmplat. Acest Domn cu căteva dile mai nainte primise cu entuziasmul pasivitatea și solidaritatea. —

Aceasta car fu „solidaritate.“

Cu ocazia unei organizări din 1877 noi Români hotărîsem pe sunem în lista noastră de candidati între senatori și un Sas și unum pe Ferdinand Sander, om conștințios, diligent și — după cum se vorbea — mai puțin periculos Românilor. —

În diuna organizarei resp. a alegerii funcționariilor (mai era numai 5 minute până la transpunerea listei de candidați), ecară și dl Balomir ne adună în fuga mare ca se scoatem iute pe Sander din listă și se punem pe dl Leonhardt Albert.

Domnul Piso fu cel din urmă care se apropia găfăind, de locul conferenței. Dl Balomir cum îl vede pe fereastă i-ea pre strădă înainte și dice: „se scăi că în locul lui Sander am pus pe Leonhardt, și dacă nu vă veți învoi cu acesta, apoi eu (demsul era propus pentru postul de primar) mă retrag cu totul, apoi faceți ce scăpi,“ — Dl Piso îi respunde: „bun timp ai ales de pe apucătură D-Tale, pentru că acum chiar cu H..... de ai veni înainte, noi ca se nu pre ricilițam totul nu și mai putem face opozitune.“

Va se dică aceasta încă fu „solidaritate“. —

Ar urma acum o alegere de desputat din 1878, dar despre aceasta de o cam dată tac și rog și pre dl. notarioru public Drăgan să facă și el să nu se prea grăbească, că mai avem noi timp de publicare. —

În anul 1880 aveam să alegem doi deputați la congregația comitatensă în Sibiu; Românii în conferință hotăriseră că unul din acești deputați să fie dl. advocat Muntean; dar ce se întâmplă? Domnul Dregan (nefotul lui Balomir) în calitatea sa de președinte la actuală alegeră aflată cu calea a schimba mai multe seduili de a le alegeră, dându-le acestora în mană altfel de ale D Sale, care le avea gata. Urmarea fu că dl. advocat Muntean căzu.

Adeca aceasta era a fost „solidaritate”.

Aș mai avea de înșirat încă o mulțime de astfelii de „solidarități”, dar ca se nu abuzează de pacienta omului cetitoriu, le las pre de altă dată.

Mai observând numai că după urmării pensionare a lui Balomir, Domnul Piso a greșit foarte tare că spre nefericirea densusului și a noastră - s-a retras în favorul lui Dr. Păcurar, poate însă că și densus atât de puțin l'a cunoscut că și noi.

Deci la obiect!

După ce dl. Dr. Păcurar la finea lunei lui Septembrie 1880 abdice de primărie, apără în 6 Octombrie ear în Sebeș, rădica încă odată cu nedreptul dali cassa orașană leafa de 100 lire la peste luna lui Octombrie înainte (care ar trebui să o restituie comunei) substituî în locul seu pre dl Leonhard, apoi se mută cu totul la Sibiu.

Abstrag dela aceea că și substituirea primariului după drept și legători și ar competă dlui Piso ca director polițian, ci constat numai că densusul ca bărbat cu deplină calificătună, ca oficiant de 15 ani în serviciu, în cel mai înaintat în rang și vîrstă între toți oficiantii politici de român de aici și ca unu Român care încă și are meritile sale și anume cu mult mai numeroase și mai însemnante decât a unui flăcău fantast și sumet, care nici nu vrea să și facă treabă cu poporul, - i ar fi cuvenit cu tot dreptul postul de primariu; dar de o parte machinaționile lui Balomir și a rudenilor lui pentru ca nu cumva sei seve viață de pe tronul primăriei din Sebeș, eăr de altă parte ur personală și simțul de resbunare alor doi domni inimici de moarte a familiei preotului Avram David, cu carei dest în urmă trăsesc, și pentru că trăsesc Piso în relații amicabile, i-a facut și substituîna cu neputință. —

Domnul Balomir cu mult timp înainte de alegeră primariului a chemat pre toți membrii plugari din comunitate, căte unul și mai mulți la olală, la sine și în tot felul (unii sunt detorași) și a încercat însă persuada ca la alegeră de primariu se dea votul neputitorușu Pompiliu Isac, care cu ocazia organizașrii din 1877, ca baiat de 23 ani venise aici prin influența unchiu-seu deodată în post de proto-natoriu magistratul și pre care vîrșeu Dr. Păcurar în calitatea sa de primariu l' înaintase — așa dicând — eu forță la rang de se-nator. —

Sosind de Vicecomite Señor aici în 8 Martie a. c. după ameađi — după cum sciam mai nainte, numai pentru așteptarea ce avea să se întâmple în 9, 10 și 11 Martie a. c. — a dispus în diua următoare, că domineacă în 12 Martie a. c. la 8 ore dimineață, să se concheme Comunitatea spre a-și alege pre primariu. —

Nu pot afirma cu siguritate cu sau fără intenție tocmai acest timp să destină pentru alegeră de primariu, pe când dl Piso era atât de ocupat cu așteptarea, încât nu se putea mișca nicăieri, pre de altă parte însă arăguți din Balomir umblau vînând după voturi pentru Isac. —

Sâmbăta în 11 Martie furăm avisați că în aceeași zi de la 5 ore după ameađi se va înțelege o conferență în

școală gr. or. spre a se consulta cei îndreptăți la alegeră de primariu în care persoana se și intrunească voritură. —

Prela 6 ore încăpere a scoalei era indesută. O mulțime de cei nechemăti, rudeni și argați de ai lui Balomir, se aşezaseră printre membrii comunității spre ai cosori că „să se înțelege cu Piso”. — După deschiderea conferinței de protop. Tipei, și după mai multă vorbire de solidaritate, dl Daniel David observă că denușă încă și într-o susținere solidaritatei; ar dori însă să scie cine sunt persoanele de candidat ca să se scie și pentru cine se fiz solidarini (având de cugat a veni apoi cu propunerea ca unul să se retragă în favoarea celuilalt), ca să se evite totă diferență) dar nici că să băgăt în seamă observarea lui David. Membrii plugari nu diceau nimic ci ascultau numai cum se ceară domnii. — Acum se face din partea partidei lui Isac propunerea că să se facă alegeră de probă și anume „cu graful”. — Un alt vorbitor din partida lui Piso acceptă această propunere însă cu semănare că alegeră de probă să se facă secret sau și dădu iar nu „cu graful”, pentru că văzuse numai decât că unde merge întenționarea lui Balomir și a marelui epitrop Paraschiv, și adeca să vadă ei care datorasă și cumpărățilui Balomir precum și detorașii bisericei aveavă cutezană a vota în fața lor pentru Piso. —

Înzadar strigără din mai multe parti că votarea „cu graful” nu e liberă, ci nădășioare de convingere și că nu voiesc să le controlăm voturile lor nime, — căci lui Balomir și Paraschiv le succese priu forță și pre sunse așă căstigă în conferință o majoritate mică pentru propunerea lor. Atunci chiar cumnatul lui Balomir, dl protopop Ioan Deac, cel mai respectabil, onest, popular și iubit bărbat în întreaga intelligentă de aici, ridicându-se de pe scaun exclașmă:

„Domnilor dacă D Vobstră astfel sunte parțedăt apoi eu nu vă stă bun pentru rezultatul de mâne.” —

Se începe deci votarea „cu graful” Din 29 membrii — 11 însă — între care protop. Deac, advoacă Bojita și Munteanu, casarul Carpenișan, preotul David, învățătorul David etc. — n-au votat se votez de loc, iar dintre ceilalți 18, au votat 14 pentru Isac și 4 pentru Piso; va se dică din 29 însă numai 14 au votat pentru Isac iar 15 nu. Mai îndăr că el putin 5 voturi numai de frica lui Balomir și a lui Paraschiv s-au dat lui Isac, apoi lesne se poate convinge ori și cine pe care partea a fost majoritatea.

După conferință ne duserăm mai multă la dl Piso a casă și împărășin-deci cel minutul la conferință lam întrebă că ce este acum de făcut față cu astfelul de ticăloșie? Dinsu a răspuns că încă e pentru persona sa, o astfel de solidaritate nu poate obloge și că densus nici nu va direcă nici nu va strica cu votul său. —

În diua următoare se începă alegeră. Sasi cari aveau 22 voturi au candidat pre Leonhard și pe Piso, iar o parte din Români pe Isacu. —

Scrutinul a arătat următorul rezultat; Leonhard 27 voturi. Isacu 23 voturi, Piso 2 voturi și Anton Csikany 1 vot. —

Ilustritatea Sa Domnul consiliarius Anghel și dl protopop Deac cu nici un preț n-au votat se dea votul lui Isac, ci a preferat a rămâne la casă; protop. Savu, care n-ă luat parte la conferință și căruia încă i-venea lucrul ridiculos că Isac să se facă primariu, nu se scie cui a devenit.

Se mai vorbesc că dl comerciant Crețoescu (neput din frate alui Balomir) a dat votul societății Csikany. —

Luni în 13 Martie seara s-a adunat o conferință secretă în școală. La aceasta au luat parte greci-orientali; Tipei, Paraschiv și Lazar, apoi grecocatolici: Balomir, Dregan și Isac și romano-catolicul Barcașan Iános. Pre minorum gentium nu'l mai pomeneșc.

În aceasta conferință s-a hotărât între altele că Comitetul parochial greco-oriental se fiz încoscintat în scris despre vîndătorii Românilor: Piso, A. David, D. David și D. Chiriac. În dimineață următoare convoacă dl Tipei comitetul parochial și — uitându-si de „statutul organic”, de chiemarea și datorină sa, lucindu înaintea ochilor numai dorințe de resbunare ca se pună sub picioare pre Piso și familia David, aduc numita scriptă la cunoștința comitetului și o supune per tractare. Ce au produs apoi aceasta și poate încipiuri ori și cine; atâtă însă cu dorere contestăz că ei succese cuiva a aruncă mărul de ceară și în biserică și în școală noastră, care a înbucuit în toate părțile. —

Dar într-acea ce s-a întâmplat? Lictori lui Sulis străbătăru cu furie toate strădele locuite de Români, rezvreaț și iratau pre popor în contra „vîndătorilor Românilor.” Pură placate de batjocură pre părenți, ba de Piso prim și o epistolă nihilistă cu amenințări de moarte. —

Cred de Redactor că nu veți mai fi la îndoială despre persoana care la toate acestea singura poartă vină. —

De altmîntrele am promisiunea că după sănătele pasci o peană mai deosebită decât a mea va descoperi lucruri foarte interesante, după cari apoi cred că publicul român și va cunoaște și mai bine oamenii. *)

etc.

Adunarea generală

a Institutului de credit și de economii „Albină” din Sibiu în 24 Martie 1882.

Adunarea generală a „institutului de credit și de economii „Albină” din Sibiu” din 24 Martie 1882.

Președintele societății Domnul Iacob Bologa deschide adunarea la 10 ore înainte de ameađi, constată prezenta a 28 acționari, care reprezintă 139 votari, cum și că sunt depusi cu totul pentru participare la aceasta adunare 439 acțiuni; denumesc în sensul §.25 din statut de PP. George Foica și Visarion Roman de notar, ear de scrutatori pe PP. Paul Dunca și Constantin Stezar, și declară adunarea, în sensul §. 26 din statut, de constituită.

Conform publicațiunii de convocare date 15 Februarie 1882, președintele pun la ordine dilei raportul anual al Directorului executiv D. Visarion Roman dă ceteri aceluia report în următorul cuprins:

Domnilor acționari! Vă salutăm cu bucurie produsă de acele momente ale dilei, care ridică importanța adunării prezente preste a tuturor adunărilor noastre generale din trecut.

Două mai cu seamă sunt acele momente:

1. În aceasta luna încheișună un deceniu din viața institutului nostru.

2. Bilanțul, ce vă prezentăm astăzi, reprezintă venitul cel mai mare dintre toate bilanțurile anilor trecuți.

Duce anii nu sunt un period lung în viața unui institut, — găsim cu toate acestea necesar, să ne permită la această epocă către observări retrospective.

Începutul de lucrare la înființarea institutului nostru datează încă din anul 1869. Rezultatul mai de aproape al acelei lucrări a fost că în anul 1870 s-a înființat un „Comitet pentru fondarea institutului de credit și de economii „Albină”, compus din dn: Alecsandru Moosony, Antoniu Moos-

ny, Timoteu Cipariu, David baron Urs de Margineni, Iacob Bologa, Ioan Hania și Visarion Roman.

În luna Octombrie 1870 acest comitet a prezentat ministerului un proiect de statut pentru aprobare, care după multă străință a comitetului, a și urmat cu prefinală rezoluțione din 14 Ianie 1871, comunicată comitetului prin ordinajunie ministrului ung. reg. de agricultură, industrie și comerț date 20 Ianie 1871 Nr. 6727. În luna Iulie același an comitetul a publicat programul institutului și apelul pentru subscripționea capitalului social de fl. 300,000, compus de 3000 acțiuni la fl. 100.

Fiindcă până la terminalul fiscat pentru încheierea subscripției, 10 Octombrie 1871, se subscrise numai 1836 acțiuni, comitetul a mai prelungit termenul de subsecrivere până la 30 Noemvre același an.

Ca să asigure însă la tot casul reacrea subscripției, 10 Ianie 1872, se subscrise atunci până la aceeași zi, comitetul în sedință să din 15 Octombrie 1871 sub Nr. 33 a luat următoarele concluzii:

Pentru casul, când nici până la 30 Noemvre a. c. nu s-ar subsecrize toate acțiunile institutului nostru, membrii acestui comitet primesc obligațință, de a mai suscrie atunci pe care încă nu sunt acțiuni, cătoare să fie carele încă nu sunt acțiuni, cătoare să aparțină până astăzi, ear restul il vor primi în părți egale Domnii Antoniu și Alecsandru Moosony, prelungind în acest mod cu expirarea terminului al doilea de subsecrivere, capitalul de acțiuni reccurut în § 7 al statutelor institutului, să fie la tot casul intreg subsecrivere.

Până la al doilea termen înscrisul tuturor subsecrivării publice a fost 3242 acțiuni, fără a se număra acțiunile subsecrivării următoarele termenul de 30 Noemvre 1871, care nu s-au considerat. A trebut deci, a face reducere de 242 subsecrivere.

După ce din capitalul subsecrivării plătiseră prescrierile 30%, la 14 Martie 1872, s-a făcut adunarea generală constituință, care a primit statutul de ale sale, a aprobat toate lucrările comitetului din trecut, a constatat oare societății în acela în suma de fl. 90,492, a dat comitetului absolutoriu și a proces la constituire, alegerându-și primul consiliu de administrație. Deci cu din 14 Martie 1872 „Institutul de credit și de economii „Albină” a ajuns la înființare în formă și în faptă.

Comitetul fundatorilor și-a văzut în acea ocazie, că Domnii Alecsandru și Antoniu Moosony și au meritate însemnată la înființare la România din Austro-Ungaria prima instituție de credit.

Ne jinim de datorie, a aminti și la aceasta ocazie, că Domnii Alecsandru și Antoniu Moosony și au meritate însemnată la înființare și consolidarea acestui institut. Ei sunt și cei mai mari doi acționari ai institutului.

La 10 Aprilie 1872 institutul și-a început activitatea cu următoarele operații: escompt de cambie, reunii de credit, depuneri prefructice, împrumuturi pe efect și afaceri de comisioane.

Vîrșamantul întregului capital de acțiuni și a decurză în luna Februarie 1874.

Cu finea anului 1874 remaniile de credit, din cauza tristeelor experiențe facute în doi ani, s-au desființat cu total.

În cursul anului 1874 și-a deschis și ramai împrumuturile hipotecare.

În anul 1875 institutul a acurat prin cumpărare casa, în care ne sfâșiam.

In adunarea generală din 28 Martie 1876, statutul societății s-a luat la revisiune și s-a modificat conform legii nouă cormisioane și experiențelor până atunci.

În anul 1877 s-a introdus operația creditelor fisice cu siguranță hipotecară.

Până în anul 1878 s-a amorsat întreg contul speselor cu fondurile institutului în sumă de fl. 12,050 40 cr.

În anul 1879 s-a început cu bun succes emisiunea de seriori fonciare ale institutului.

În anul 1880 s-a înființat fondul de pensii pentru funcționarii institutului.

Pentru scopuri de binefacere s-a distribuit până astăzi cu total fl. 5247 67 cr.

În general, putem afirma, că dacă în impregăturile noastre a fost greu, a se înființa la noi un institut ca „Albină” aducerea lui la dezvoltarea îmbucătoare de

*) Trist! trist! de trei ori trist! când într-o municipalitate majoritatea română se zadărnicesc prin sine însăși. Cei culpiți vor fi responsabili! Red.

